

СИСТЕМА ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ КИТАЙСЬКОЇ КАЛІГРАФІЇ

Стаття присвячена розгляду системи оцінки ефективності впровадження розробленої автором методики формування професійної компетентності майбутніх учителів каліграфії у закладах вищої освіти Китаю. Акцентовано увагу на тому, що види освітньої діяльності, задіяні у процесі реалізації цієї методики, потребують відповідної виваженої системи оцінки їх результативності. У статті розглянуто зміст понять «критерій», «показник», виявлено та обґрунтовано загальні вимоги до критеріїв, встановлено співвідношення понять «критерій» і «показник». Критеріально-діагностичний інструментарій, що презентується у статті, включає критерії, описані та конкретизовані через систему показників, за ступенем вияву яких можна судити про рівень прояву цього критерію, та діагностичний інструментарій. Показники кожного критерію, визначені на основі сутності відповідного компонента професійної компетентності майбутніх учителів китайської каліграфії, що дає змогу позиціонувати їх як систему. З огляду на особливості кожного компонента, відповідні їм критерії розкривають: мотиваційно-ціннісний критерій – рівень сформованості професійної спрямованості особистості майбутнього вчителя китайської каліграфії, тобто її мотиваційних та ціннісних орієнтирів, професійно значущих якостей особистості; знаннєвий критерій – рівень обізнаності майбутнього вчителя китайської каліграфії (загальнотеоретичні знання з каліграфії та педагогіки, соціокультурні знання, сформованість професійно значущих вмінь, необхідних для здійснення педагогічної діяльності з навчання каліграфії); практиологічно-рефлексивний критерій – рівень сформованості функціональної (прогностичні, проєктивні, організаційні, інформаційні, аналітичні вміння; уміння застосовувати теорію на практиці), комунікативної (перцептивні вміння та вміння спілкування), рефлексивної (здатність майбутнього педагога до самоконтролю, самооцінки рівня своєї професійної компетентності та самовдосконалення (відповідного плану її підвищення) складових. Розглянуті компоненти критеріально-діагностичного інструментарію в сукупності дозволяють отримати об'єктивну інформацію про результативність використання запропонованої методики професійної підготовки студентів. Проаналізовані показники та критерії дають змогу комплексно оцінити сформованість професійної компетентності майбутніх учителів китайської каліграфії, визначити її сучасний стан та передбачити динаміку її формування.

Ключові слова: професійна підготовка, діагностика, критерії та показники сформованості, рівні сформованості особистісних якостей, знань, вмінь та навичок.

Постановка проблеми. У сучасних умовах найактуальнішими проблемами китайської освіти є питання розвитку та оптимізації роботи освітньої системи. Модернізація педагогічної освіти у сфері підготовки вчителів образотворчого мистецтва та китайської каліграфії проявляється у перетворенні організаційних основ художньо-педагогічної освіти, її уніфікації та підвищенні якості підготовки майбутніх учителів. Для формування професійної компетентності майбутніх учителів китайської каліграфії у відповідності до загальноновизнаної мети вищої професійної освіти необхідно забезпечити трансформацію пізнавальної діяльності в професійну з відповідною зміною потреб та мотивів, цілей, дій, засобів, предметів та результатів.

Реалізація розробленої нами методики формування професійної компетентності майбутнього

вчителя китайської каліграфії у закладах вищої освіти Китаю передбачає включення проблематики професійно-педагогічної компетентності до освітніх програм та навчальних планів підготовки майбутніх учителів китайської каліграфії; коригування навчальних планів та програм з метою орієнтації на основні компоненти їхньої професійної компетентності; науково-методичне забезпечення підготовки майбутніх учителів китайської каліграфії з урахуванням основних видів компетенцій; розробку та впровадження нових методів і форм навчання та виховання з метою формування конкурентоспроможного вчителя китайської каліграфії; вивчення світового педагогічного досвіду, адаптації кращих прикладів формування педагогічної компетентності; освоєння та ефективного застосування нових інтерактивних педагогічних технологій, впровадження нових засобів оцінки

результатів навчання та нових форм контролю; використання засобів масової інформації з метою висвітлення найкращого педагогічного досвіду вчителів китайської каліграфії; використання творчого потенціалу вчителів-практиків китайської каліграфії та науковців з питань удосконалення освітнього процесу під час підготовки майбутніх вчителів китайської каліграфії. Усі перелічені види освітньої діяльності, задіяні нами у процесі реалізації методики формування професійної компетентності майбутніх учителів китайської каліграфії, потребують відповідної виваженої системи оцінки їх результативності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Серед науковців, які займалися дослідженням питань визначення результативності формування професійної компетентності, слід виділити праці В. Андрієнко, А. Вітченко, М. Гриньової, І. Зязюна, І. Кінаш, В. Кременя, Г. Ларичевої, С. Леу, Н. Лук'янченко, С. Салиги, В. Пікельної тощо. Як стверджує С. Шевчук, «забезпечити необхідну якість професійної освіти неможливо без належного, об'єктивного, надійного оцінювання результатів професійної підготовки фахівців, перевірки адекватності застосування засобів, методів, форм, педагогічних технологій вимогам особистісно-орієнтованої компетентісної концепції» [8, с. 97]. Цікавими є напрацювання О. Берестневої, О. Марухіної, І. Сібікіної, присвячені розробкам методики оцінювання, дослідженню методів і технологій оцінювання компетенцій, отриманих в закладах вищої освіти. Також у педагогічних дослідженнях значну увагу приділено питанням діагностування рівня сформованості компетентності. Критерії, показники й рівні підготовки фахівців досліджували І. Анненкова, Г. Білецька, В. Багрій, В. Григораш, З. Курлянд, О. Луговська, В. Тернопільська, В. Ягупов та ін. Натомість поки що не напрацьовано докладної і, разом з тим, зручної у застосуванні системи оцінки результативності методики формування професійної компетентності саме для майбутніх учителів китайської каліграфії.

Мета статті полягає у визначенні та обґрунтуванні основних критеріїв, показників та рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх учителів китайської каліграфії, оцінці ефективності використання методик дослідження рівнів їхньої професійної підготовки.

Виклад основного матеріалу. Для оцінювання сформованості професійної компетентності майбутнього вчителя науковці [2, с. 66] пропонують дотримуватися наступних етапів: визначення основних критеріїв та встановлення для кожного з них певних показників сформованості професійної компетентності, за якими можна з'ясувати, чи оволодів майбутній учитель теоретичними знаннями та практичними вміннями й навичками

професійної діяльності на відповідному рівні; дефініціювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх учителів; здійснення процедури оцінювання рівня сформованості професійної компетентності майбутнього вчителя.

Критеріально-діагностичний інструментарій, що презентується у статті, включає критерії, показники та діагностичні методики, які є мірою оцінки сформованості професійної компетентності майбутніх учителів китайської каліграфії та в сукупності дозволяють отримати об'єктивну інформацію про ефективність використання запропонованої нами методики професійної підготовки студентів. Це потребує з'ясування базових понять, до яких належать «критерій», «показник», «рівень».

У педагогічній теорії фахівці з питань якості освіти та кваліметрії під критеріями розуміють певну якість, на основі якої здійснюється оцінювання, порівняння, виявляється сформованість і рівень прояву певних показників, «мірило оцінки, судження, необхідну та достатню умову прояву або існування явища чи процесу» [2, с. 42]; «властивості й ознаки об'єкта, що практично визначають зміст і перебіг навчально-пізнавальної діяльності студентів і безпосередньо встановлюють її результативність» [9, с. 411]. Як бачимо, з одного боку критерії являють собою якість, властивості й ознаки об'єкта, що вивчається, а з іншого – надають можливість спостерігати за його станом, рівнем функціонування і розвитку.

Науковці-педагоги [3, с. 144; 5, с. 179] висувають до розроблення критеріїв низку вимог, які в цілому можна узагальнити до таких:

- критерії повинні мати стали суттєві ознаки предмета дослідження та об'єктивно відображати основні закономірності його функціонування в часі та просторі;

- вони повинні відповідати дидактичній меті, характеризувати зв'язок між нею та результатами навчання, бути узгодженими з освітнім процесом;

- критерії мусять бути зручними і простими у процесі використання, адекватними тим явищам, які вони характеризують; мати інформативний і нейтральний характер оцінки;

- критерії повинні розкриватися через низку показників, залежно від вияву яких можна робити висновки про ступінь вираження даного критерію; якісні показники повинні виступати в єдності з кількісними показниками та доповнювати один одного.

- критерії мусять виражатися в педагогічних поняттях, що піддаються кількісному аналізу й уможливлювати оцінювання як обсягу, так і якості знань і вмінь, формальних результатів навчання та творчої роботи студентів.

У дослідженнях вчених (К. Волков, С. Давидова, С. Ізбаш, Л. Фрідман та ін.) зазнача-

ється, що будь-яка розумова діяльність повинна мати три компоненти (мотиваційний, операційний, рефлексивно-оцінний), а головне завдання освіти – навчити студентів організовувати свою діяльність як повноцінну, розумову, в якій всі три компоненти гармонійно поєднуються, є доступними, усвідомленими й повністю здійсненими [1, с. 266].

Цікавою є думка Н. Литвинової, О. Петрикей, Л. Гриценко, які оцінюють професійну компетентність майбутніх учителів за мотиваційним, ціннісно-мотиваційним (педагогічна спрямованість), когнітивним (педагогічне мислення), комунікативним, операційно-діяльним (сформованість загальнопедагогічних вмінь), рефлексивним (експертне оцінювання та самооцінювання процесу набуття загальнопедагогічних вмінь) критеріями [4, с. 144].

Враховуючі вищезазначені позиції науковців і результати проведеного нами теоретичного дослідження ми виділили наступні критерії, що визначають міру сформованості компонентів професійної компетентності в майбутніх учителів китайської каліграфії за показниками продуктивності їхньої навчально-професійної діяльності та розвитку їхніх професійно значущих якостей: мотиваційно-ціннісний критерій, знанневий критерій і практиологічно-рефлексивний критерій. Ці критерії корелюють з визначеною нами компонентною структурою професійної компетентності, яка представлена особистісним, когнітивним і професійно-діяльним компонентами. З огляду на особливості кожного компонента, відповідні їм критерії розкривають:

– мотиваційно-ціннісний критерій – рівень сформованості професійної спрямованості особистості майбутнього вчителя китайської каліграфії, тобто її мотиваційних та ціннісних орієнтирів, професійно значущих якостей особистості;

– знанневий критерій – рівень обізнаності майбутнього вчителя китайської каліграфії (загальнотеоретичні знання з каліграфії та педагогіки, соціокультурні знання, сформованість професійно значущих вмінь, необхідних для здійснення педагогічної діяльності з навчання каліграфії);

– практиологічно-рефлексивний критерій – рівень сформованості функціональної (прогностичні, проєктивні, організаційні, інформаційні, аналітичні вміння; уміння застосовувати теорію на практиці), комунікативної (перцептивні вміння та вміння спілкування), рефлексивної (здатність майбутнього педагога до самоконтролю, самооцінки рівня своєї професійної компетентності та самовдосконалення (відповідного плану її підвищення) складових.

В свою чергу, кожен із зазначених критеріїв повинен бути якісно описаний та конкретизований через систему показників, за ступенем вияву

яких можна судити про більший чи менший ступінь прояву цього критерію. Отже, критерій є засобом, ознакою, на основі якого відбувається оцінка якості, а показник – це кількісний спосіб оцінювання даної якості. Поняття «показник» вчені-педагоги трактують як важливу складову частину критерію, вимірювальну характеристику якоїсь однієї головної ознаки досліджуваного об'єкта, що надає інформацію про властивості цього об'єкта [6, с. 121]. Показник становить кількісну та якісну характеристику сформованості кожної якості, властивості, ознаки, які дають змогу зробити висновок про їхній стан у динаміці, причому якісні показники повинні бути в єдності з кількісними. Показники вимірювання рівня професійної підготовки є якісними та кількісними характеристиками прояву ознак, які необхідно дослідити [7, с. 233]. Якісні показники характеризують властивості, специфіку, визначають єдність і різноманіття досліджуваної реальності, а кількісні показники визначають чисельну величину.

Показники кожного критерію визначені нами на основі сутності відповідного компонента професійної компетентності майбутніх учителів китайської каліграфії. Розуміння критеріїв і показників у такому ракурсі дає змогу позиціонувати їх систему як ідеальну модель сформованості професійної компетентності майбутніх учителів китайської каліграфії, з якою порівнюються дані, отримані у ході емпіричного дослідження.

У якості показників сформованості професійної компетентності майбутніх учителів китайської каліграфії за мотиваційно-ціннісним критерієм нами визначені наступні позиції, що впливають на виникнення прагнення стати професіональним учителем:

– сформованість мотивації та ціннісних орієнтацій на майбутню професійну діяльність;

– сформованість професійно значущих якостей особистості (відповідальність, організованість, ініціативність, гнучкість і критичність мислення, креативність, емпатія, любов до дітей; гуманність, розвиненість уяви, уважність, витримка, патріотизм тощо).

Результати отримання знань мають супроводжуватися зрозумілими та відповідними критеріями оцінювання рівнів знанневого критерію сформованості професійної компетентності майбутніх учителів китайської каліграфії, що надає можливість стверджувати, чи отримав студент необхідні знання, розуміння та компетенції. У якості показників знанневого критерію ми виділяємо такі:

– наявність знань, необхідних для здійснення професійної діяльності (засвоєння професійно-значущих психолого-педагогічних, дидактико-методичних, спеціальних предметних, управлінських знань; обізнаність у виборі педагогічних методик і технологій);

– сформованість вмінь працювати з інформацією (аналіз, синтез, систематизація, порівняння, узагальнення).

Останнім критерієм, що характеризує сформованість професійної компетентності майбутніх учителів китайської каліграфії стає практично-рефлексивний критерій, який демонструє рівень дієвості отриманих студентами знань, сформованих в них вмінь і навичок у професійній педагогічній діяльності, що є важливими для ефективного процесу професійної діяльності. Практично-рефлексивний критерій містить наступні показники:

– дієвість знань, необхідних для здійснення професійної діяльності (сформованість комплексу загальнопедагогічних вмінь (прогностичних, конструктивних, організаторських, комунікативних, когнітивних, рефлексивних); володіння сучасними педагогічними технологіями; використання прийомів педагогічного менеджменту);

– сформованість комунікативних вмінь і навичок (обізнаність у закономірностях використання різних форм спілкування і правил поведінки в різних ситуаціях; усвідомленість норм професійної толерантності й етики);

– сформованість рефлексивних знань і вмінь; сформованість прагнень до професійного розвитку, самоосвіти, самовдосконалення; здатність корегувати власні недоліки; здатність до саморегуляції, самовдосконалення, саморозвитку.

Успішне оцінювання результатів професійної підготовки є передумовою формування певних рівнів професійної компетентності майбутнього вчителя китайської каліграфії. З метою вивчення динаміки розвитку досліджуваного явища і зважаючи на традиційний опис критеріальної бази ми визначили три рівні оцінювання сформованості професійної компетентності майбутніх учителів китайської каліграфії за кожним критерієм: продуктивний (високий), репродуктивний (середній) і фрагментарний (низький). Високий рівень передбачає розвиток майже всіх визначених показників. Середній – більше половини з показників, а низький, відповідно, розвиток менше від половини всіх визначених якостей, які є показниками цього критерію. Надамо опис рівнів сформованості професійної компетентності майбутнього вчителя китайської каліграфії за кожним критерієм. Показники рівнів базуються на сутності компонентів професійної компетентності та професійно-кваліфікаційній характеристиці учителя китайської каліграфії.

За мотиваційно-ціннісним критерієм майбутній вчитель китайської каліграфії з продуктивним (високим) рівнем сформованості професійної компетентності чітко усвідомлює педагогічний ідеал учителя; у структурі мотивації його особистості переважають свідомі внутрішні мотиви опанування професійної компетентності (сталий

інтерес до ефективної професійної педагогічної діяльності, де активність виступає як мета) та цілі професійної підготовки; в нього домінують гуманістичні погляди на педагогічну діяльність; він характеризується активним, зацікавленим й творчим ставленням до пізнавальної і навчальної діяльності; глибоким усвідомленням значущості мистецтва для суспільства; високими естетичними прагненнями, спрямованістю на творчий розвиток та освіту школярів. Для нього характерним є високий рівень сформованості професійно значущих якостей особистості (відповідальність, організованість, ініціативність, гнучкість і критичність мислення, креативність, емпатія; гуманність, розвиненість уяви тощо).

Студент з репродуктивним (середнім) рівнем сформованості професійної компетентності за цим критерієм характеризується недостатньо стійкою усвідомленістю професійних мотивів та педагогічного ідеалу вчителя; йому притаманна ситуативна зацікавленість професією; мотивація до процесу професійної підготовки характеризується вибірковістю окремих внутрішніх і зовнішніх мотивів; пізнавальні, навчальні та професійні інтереси не є цілеспрямованими; виявляє певний інтерес до мистецтва; поряд із загальними, домінують психолого-педагогічні цінності, а також цінності, пов'язані з розумінням значущості професійних знань; враховує інтереси суб'єкта навчання та цінує особистість учня. Для нього характерна ситуативна, стимульно-продуктивна інтелектуальна активність. Характерний частковий прояв у певних ситуаціях таких професійно значущих якостей особистості, як ініціативність, відповідальність, організованість; середній рівень сформованості гнучкості та критичності мислення, креативності, емпатії тощо.

Студент з фрагментарним (низьким) рівнем сформованості професійної компетентності за мотиваційно-ціннісним критерієм не має чітко визначеного гуманістичного ідеалу педагогічної професії; характеризується відсутністю сформованих професійних інтересів, нахилів; незначною вираженістю та дієвістю як пізнавальних, так і соціальних та професійних мотивів, їх неусвідомленістю, переважанням прагматичних мотивів діяльності; пізнавальні, навчальні професійні інтереси не корелюють зі змістом професійної підготовки; не звертає уваги на інтереси та розвиток особистості школяра; домінують загальні цінності, що стосуються людини загалом. Його активність повністю визначається зовнішніми чинниками, має репродуктивний характер. В нього частково сформовані професійно значущі якості особистості (гнучкість і критичність мислення, емпатія, гуманність, розвиненість уяви тощо). Є недостатньо відповідальним та організованим, не проявляє ініціативність та креативність у навчальній діяльності.

У майбутнього вчителя китайської каліграфії, який має продуктивний (високий) рівень знання-вого критерію наявні ґрунтовні, систематизовані, гнучкі та практичні знання з фахових та психолого-педагогічних дисциплін, організаційної та виховної роботи, необхідні для ефективного здійснення професійно-педагогічної діяльності, про індивідуальні особливості розвитку особистості школярів різного віку; ініціативність, творчість, інтерес до виконання навчальних завдань; схильність до перенесення набутих знань у практику майбутньої професійної діяльності; високий рівень вмінь працювати з інформацією (аналіз, синтез, систематизація, порівняння, узагальнення).

Студент, який має репродуктивний (середній) рівень сформованості професійної компетентності за цим критерієм відрізняється недостатньою повнотою, системністю, гнучкістю та практичністю знань, тобто володіє певними спеціальними, психолого-педагогічними, управлінськими, науково-методичними, предметними знаннями, але не завжди розкриває сутність понять у повному обсязі; має середній рівень знань щодо вікових, психологічних особливостей школярів, сфер їхніх інтересів і схильностей, закономірностей оволодіння каліграфією в умовах сучасної китайської школи. Пізнавальна і розумова діяльність такого студента є здебільшого ситуативною; іноді він має труднощі під час виконання творчих завдань, потребує зовнішнього регулювання та контролю навчальної діяльності; відмічається відсутність тенденції до перенесення набутих знань у площину практичної діяльності; середній рівень сформованості умінь роботи з інформацією.

Для студента з фрагментарним (низьким) рівнем сформованості професійної компетентності за знанням критерієм характерною є неусвідомленість значущості опанування знань із фахових та психолого-педагогічних дисциплін, організаційної та виховної роботи; відсутність систематичності в оволодінні ними; відсутність педагогічних знань про особливості педагогічних ситуацій, специфіку професійно-педагогічної діяльності вчителя каліграфії; пасивність в оволодінні обраною професією, ухиляння від професійного навчання; необізнаність із індивідуальними особливостями розвитку учнів різного віку; недостатній рівень розвитку вміння здійснювати пошук необхідної інформації, аналітично обробляти її.

Майбутній учитель китайської каліграфії, якому властивий продуктивний (високий) рівень сформованості професійної компетентності за практикологічно-рефлексивним критерієм, має високий рівень розвитку прогностичних вмінь, що уможливорює його зорієнтованість на кінцевий результат, проєктивних (складання конкретних планів навчання і виховання учнів), організаційних (організація різних видів діяльності окремих учнів

і всього колективу), мобілізаційних (привертання уваги учнів і розвиток у них стійких інтересів до навчання), інформаційних (ефективне володіння методами отримання, обробки та використання навчальної інформації), орієнтаційних (формування в учнів морально-ціннісних установок) та аналітичних вмінь (швидкий та правильний аналіз педагогічних явищ); досконало володіє сучасними педагогічними технологіями та вміє творчо їх використовувати. Він демонструє високі показники розвитку перцептивних та комунікативних умінь, володіє культурою педагогічного спілкування; долає педагогічні конфлікти шляхом пошуку компромісу; швидко адаптується до нових соціальних умов; йому притаманні такі професійно важливі якості як любов до дітей, щирість, толерантність, готовність до співпереживання, співпраці тощо. Для них характерними є розвиненість регуляторів вольової сфери, постійне прагнення до самовдосконалення, володіння вміннями самоконтролю, самоорганізації; стабільність установки до рефлексивної діяльності; спрямованість на підвищення рівня професійної компетентності.

Для репродуктивного (середнього) рівня сформованості професійної компетентності за практикологічно-рефлексивним критерієм характерними є достатній рівень практичних навичок вчителя мистецтва каліграфії; середній рівень розвитку прогностичних, проєктивних, організаційних, мобілізаційних, інформаційних, орієнтаційних та аналітичних вмінь; володіння на достатньому рівні систематизованими знаннями й вміннями їх застосовувати в типових педагогічних, психологічних ситуаціях, навичками використання педагогічних методик, вміння використовувати нові технології навчання, але лише ситуативне вміння адаптування їх під певну навчальну мету. Студент демонструє достатній рівень розвитку перцептивних та комунікативних умінь; уникає конфліктів або вдається до пошуку компромісу. Йому притаманні вольові регулятори поведінки, наявність прагнення до самовдосконалення, вміння самоконтролю, самоорганізації. Установка до рефлексивної діяльності є ситуативною, але спостерігається позитивне ставлення до педагогічної рефлексії. Інтерес до самореалізації у професійній діяльності виявляється в нього здебільшого внаслідок педагогічного впливу.

Характерним для фрагментарного (низького) рівня сформованості професійної компетентності за практикологічно-рефлексивним критерієм є слабе володіння певними вміннями (прогностичні, проєктивні, мобілізаційні, інформаційні, організаційні, аналітичні) та навичками, необхідними для здійснення професійно-педагогічної діяльності, невміння застосовувати теоретичні положення в педагогічній діяльності; поверхнева орієнтація у доцільності використання педагогіч-

них технологій. Студенти відрізняються низьким рівнем розвитку перцептивних та комунікативних умінь; при розв'язанні конфліктних ситуацій в них простежується зорієнтоване збереження власної позиції (уникнення неприємностей). Вольові регулятори поведінки розвинені слабо; фрагментарно володіють засобами саморегуляції, самоконтролю; не вміють або не виявляють бажання критично аналізувати власну діяльність; в них майже повною відсутня потреба у подальшому вдосконаленні власної професійної діяльності. В них спостерігається слабкий рівень прояву рефлексивності.

Спроектвана система критеріїв, показників і рівнів дозволила визначити діагностичний інструментарій оцінювання рівнів професійної компетентності майбутніх учителів китайської каліграфії. Нами було визначено такі діагностики: особистісний компонент (спостереження, бесіди, анкетування, тестові опитування); когнітивний компонент (тестові опитування, аналіз результатів академічної успішності студентів, аналіз виконання педагогічної практики); професійно-діяльнісний компонент (тестове опитування, метод експертних оцінок).

Висновки і пропозиції. Запропонована система оцінки результативності методики формування професійної компетентності майбутніх учителів китайської каліграфії, означені критерії, рівні та показники її сформованості забезпечать можливість проведення моніторингових досліджень з даної проблематики, дозволять здійснити порівняння результатів експерименту на констатувальному і контрольно-узагальнювальному етапах та виявити динаміку сформованості компонентів досліджуваного феномену, що і є перспективою подальших пошуків у цьому напрямку з метою визначення ефективних шляхів підвищення рівня професійної підготовки студентів педагогічних ЗВО Китаю.

Список використаної літератури:

1. Ізбаш С. С., Давидова С. В. Критерії оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія:*

Педагогічні науки. 2019. Вип. 1. С. 264-273. DOI 10.31494/2412-9208-2019-1-1-264-273

2. Коротун О.В., Вакалюк Т.А., Корнілова Т.Б. Критерії, показники та рівні сформованості професійно-практичної компетентності майбутніх учителів інформатики щодо використання хмаро орієнтованого середовища у навчанні баз даних. *Інноваційна педагогіка.* 2020. Вип. 20. Т. 2. С. 65-69. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2020-20-2-13>
3. Курлянд З. Н. Методика діагностики і формування професійної усталеності майбутніх учителів. Одеса : ОДП ім. К.Д.Ушинського. 1993. 242 с.
4. Литвинова Н. В., Петрикей О. О., Гриценко Л. Г. Критерії, показники та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців. *Інноваційна педагогіка.* 2019. № 12, т. 2. С. 143-146. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085.2019.12-2.32>
5. Макарова Г.Г. Критерії, показники та рівні професійного розвитку студентів педагогічних ВНЗ. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія Педагогічні науки.* 2013. Вип. 113. С. 178-183.
6. Перець О. Основні критерії, рівні та показники сформованості професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів. *Проблеми підготовки сучасного вчителя.* № 2, 2010. С. 119-125.
7. Черноус В. Основні критерії та показники сформованості професійної компетентності студентів педагогічних спеціальностей. *Актуальні питання гуманітарних наук.* 2020. Вип 31. Том 4. С. 232-237. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.4/31.214390>
8. Шевчук С.С. Сучасні підходи до оцінювання рівня компетентності педагога професійної освіти. Імідж сучасного педагога. 2023. № 5 (212). С. 97-107. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2023-5\(212\)-97-107](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2023-5(212)-97-107)
9. Ягупов В. В., Свистун В. І. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців у системі вищої освіти. *Наукові записки Нац. ун-ту «Києво-Могилянська академія». Серія «Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота».* 2007. Том 71. С. 3-8.

Yang Honghao. System for evaluating the effectiveness of the methodology for forming the professional competence of future Chinese calligraphy teachers

The article is devoted to the system of evaluation of the implementation effectiveness of the methodology developed by the author for the formation of professional competence of future calligraphy teachers in higher education institutions in China. The attention is focused on the fact that the types of educational activities involved in the implementation of this methodology require an appropriate balanced system for evaluating their effectiveness. The article examines the content of the concepts of "criterion" and "indicator", identifies and substantiates the general requirements for criteria, and establishes the correlation between the concepts of "criterion" and "indicator". The criterion-diagnostic toolkit presented in the article includes criteria described and specified through a system of indicators, the degree of which can be used to judge the level of manifestation of this criterion, and diagnostic tools. Indicators of each criterion are defined on the basis of the corresponding

component essence of the professional competence of future teachers in Chinese calligraphy, which makes it possible to position them as a system. Taking into account the peculiarities of each component, the corresponding criteria reveal: motivational and value criterion - the level of formation professional orientation of the future Chinese calligraphy teacher's personality, that is, his/her motivational and value orientations, professionally significant personality qualities; knowledge criterion - the level of awareness of the future Chinese calligraphy teacher (general theoretical knowledge of calligraphy and pedagogy, socio-cultural knowledge, formation of professionally significant skills necessary for the implementation of pedagogical activities). The considered components of the criterion-diagnostic toolkit together allow obtaining objective information about the effectiveness of the proposed methodology of students' professional training. The analyzed indicators and criteria make it possible to comprehensively assess the formation of future Chinese calligraphy teachers' professional competence, determine its current state and predict the dynamics of its formation.

Key words: *professional training, diagnostics, criteria and indicators of formation, levels of formation of personal qualities, knowledge, skills and abilities.*